

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	RF-03 Sprawozdanie jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych <hr/> za rok 2017	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 50-950 Wrocław ul. Oławska 31
Numer identyfikacyjny – REGON		Termin przekazania: do 30 czerwca 2018 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017 (Dz. U. poz. 1426, z późn. zm.).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Jednostka samorządu terytorialnego sporządza sprawozdanie zbiorczo łącznie z jednostkami budżetowymi oraz samorządowymi zakładami budżetowymi

1. Czy jednostka w roku sprawozdawczym zawarła umowy o charakterze sprzedaży zwrotnej, w tym powiązane z leasingiem/dzierżawą/najmem?											nie ☐ 1		
											tak ☐ 2		
Nazwa umów	Typ umowy	Wartość kapitału (dochód brutto) (w zł)	Data sprzedaży	Rodzaj zaangażowanych aktywów	Czy operacja sprzedaży zwrotnej została ujęta w sprawozdaniu Rb-Z		Sposób ujęcia transakcji sprzedaży w sprawozdaniu Rb-27S			Sposób ujęcia płatności dokonanych w roku sprawozdawczym w sprawozdaniu Rb-28S			
					tak/nie	wartość (w zł)	rozdział	paragraf	wartość (w zł)	rozdział	paragraf	wartość (w zł)	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
...													

1.1 Czy jednostka w latach 2014-2016 zawarła umowy o charakterze sprzedaży zwrotnej, w tym powiązane z leasingiem/dzierżawą/najmem?							nie ☐ 1	
							tak ☐ 2	
Nazwa umów	Data sprzedaży	Czy operacja sprzedaży zwrotnej została ujęta w sprawozdaniu Rb-Z		Sposób ujęcia płatności dokonanych w roku sprawozdawczym w sprawozdaniu Rb-28S				
		tak/nie	wartość (w zł)	rozdział	paragraf	wartość (w zł)		
0	1	2	3	4	5	6	7	
1								
2								
...								

2. Czy w umowach sprzedaży aktywów zawartych przez jednostkę w roku sprawozdawczym wystąpiły klauzule wycofania?							nie ☐ 1	
							tak ☐ 2	

3. Czy jednostka realizowała w roku sprawozdawczym inwestycje z zakresu poprawy efektywności energetycznej w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) lub innej?							nie ☐ 1	
							tak ☐ 2	
Nazwa umowy	Kontraktowa wartość nakładów inwestycyjnych (w zł)	Faktyczna wartość nakładów inwestycyjnych (w zł)	Wartość płatności na rzecz partnera prywatnego (wg rodzajów)		Czy operacja została ujęta w sprawozdaniu Rb-Z			
			spłata nakładów inwestycyjnych (w zł)	pozostałe płatności (w zł)	tak/nie	wartość (w zł)		
0	1	2	3	4	5	6	7	
1								
2								
...								

3.1. Sposób ujęcia w sprawozdaniu Rb-28S transakcji wyszczególnionych w pyt. 3								
0	Nakłady inwestycyjne				Pozostałe płatności			
	sposób ujęcia transakcji		wydatki wykonane (w zł)	zobowiązania wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego (w zł)	sposób ujęcia transakcji		wydatki wykonane (w zł)	zobowiązania wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego (w zł)
	rozdział	paragraf			rozdział	paragraf		
1	2	3	4	5	6	7	8	
1								
2								
...								

3.2. Czy jednostka realizowała w roku sprawozdawczym inwestycje w formule partnerstwa publiczno-privatnego (PPP) inne niż z zakresu poprawy efektywności energetycznej?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2

0	1	2	3	Wartość płatności na rzecz partnera prywatnego (wg rodzajów)		Czy operacja została ujęta w sprawozdaniu Rb-Z	
				splata nakładów inwestycyjnych (w zł)	pozostałe płatności (w zł)	tak/nie	wartość (w zł)
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
...							

4. Czy jednostka utworzyła spółkę specjalnego przeznaczenia/celową/spółkę komunalną w której udziały (akcje) objęła instytucja finansująca?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2

0	1	2	3	4
1				
2				
...				

4.1 Czy jednostka przystąpiła do spółki specjalnego przeznaczenia/celowej/spółki komunalnej, w której udziały (akcje) objęła instytucja finansująca?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2

0	1	2	3	4
1				
2				
...				

5. Zobowiązania w podziale na grupy wierzycieli według stanu na dzień 31 XII (w zł)

Wyszczególnienie	Zobowiązania ogółem	W tym						
		z tytułu dostaw towarów i usług		z tytułu podatków i składek na ubezpieczenie społeczne		z tytułu innych niż wymienione		
		razem	w tym niewymagalne	razem	w tym niewymagalne	razem	w tym niewymagalne	
0	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem (w. 02+14)	01							
Wierzyciele krajowi razem (w. 03+08+09+10+11+12+13)	02							
podmioty sektora finansów publicznych razem (w. 04+05+06+07)	03							
grupa I	04							
grupa II	05							
grupa III	06							
grupa IV	07							

bank centralny	08							
banki	09							
pozostałe krajowe instytucje finansowe	10							
przedsiębiorstwa niefinansowe	11							
gospodarstwa domowe	12							
instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	13							
Wierzyciele zagraniczni razem (w. 15+16)	14							
podmioty należące do strefy euro	15							
pozostałe podmioty zagraniczne	16							

6. Czy jednostka w roku sprawozdawczym przejęła zobowiązania innego podmiotu?			nie	☐	1
			tak	☐	2
	Nazwa jednostki	Regon	Wartość przyjętych zobowiązań (w zł)		
0	1	2	3		
1					
2					
...					

7. Czy jednostka w roku sprawozdawczym umorzyła należności od innego podmiotu?			nie	☐	1
			tak	☐	2
	Nazwa jednostki	Regon	Wartość umorzonych należności (w zł)		
0	1	2	3		
1					
2					
...					

8. Czy jednostka posiada przejęte przez instytucje finansowe lub zrestrukturyzowane długoterminowe zobowiązania wynikające z umów nienazwanych związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych			nie	☐	1
			tak	☐	2
Zobowiązania długoterminowe:		Wartość zobowiązań ogółem (w zł)		Czy operacje zostały ujęte w sprawozdaniu Rb-Z	
0		1		tak/nie	wartość (w zł)
				2	3
Przejęte przez instytucje finansowe	1				
Zrestrukturyzowane	2				

9. Czy jednostka w roku sprawozdawczym zawarła umowę wsparcia?						nie	☐	1
						tak	☐	2
Nazwa jednostki, z którą zawarto umowę	Regon	Okres na jaki zawarto umowę	Wartość umowy (w zł)	Płatności (w okresie sprawozdawczym) na rzecz podmiotu, z którym została zawarta umowa (w zł)	Sposób ujęcia transakcji w sprawozdaniu Rb-28S			
					rozdział	paragraf	wartość (w zł)	
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
...								

10. Czy jednostka w roku sprawozdawczym otrzymała dywidendę?			nie	☐ 1
			tak	☐ 2
Nazwa spółki przekazującej dywidendę		Regon	Wartość dywidendy (w zł)	
0	1	2	3	
1				
2				
...				

11. Czy jednostka w roku sprawozdawczym podwyższyła kapitał zakładowy spółek zależnych, stowarzyszonych i celowych?							nie	☐ 1
							tak	☐ 2
Nazwa spółki	Regon	Kwota podwyższenia kapitału zakładowego (w zł)	% udział w spółce po zarejestrowaniu podwyższenia	Szczegółowy opis transakcji			Czy transakcja została ujęta w wydatkach budżetu jst	
				rodzaj podwyższenia kapitału zakładowego	forma pokrycia podwyższenia kapitału zakładowego	cel podwyższenia kapitału zakładowego		
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
...								

12. Czy jednostka w roku sprawozdawczym udzieliła poręczenia lub gwarancji innym jednostkom?					nie	☐ 1	
					tak	☐ 2	
12.1. Wartość należności z tytułu udzielonych gwarancji/poręczeń wg grup dłużników (w zł)		Należność główna	Odsetki ustawowe od należności głównej	Wartość spłat dokonanych (wydatki) od początku roku do końca okresu sprawozdawczego	Kwota odzyskanych wierzytelności (dochody) od początku roku do końca okresu sprawozdawczego		
0		1	2	3	4		
Kwota ogółem (w. 02+03+05+07)		01					
Podmioty sektora finansów publicznych		02					
Banki i krajowe instytucje finansowe		03					
w tym publiczne		04					
Przedsiębiorstwa niefinansowe		05					
w tym publiczne		06					
Pozostałe podmioty		07					
12.2. Wartość zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji/poręczeń wg grup wierzycieli (w zł)		Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań		Wartość nominalna wymagalnych zobowiązań		Wartość poręczeń i gwarancji udzielonych od początku roku do końca okresu sprawozdawczego	
		ogółem	w tym z tytułu gwarancji standaryzowanych	ogółem	w tym z tytułu gwarancji standaryzowanych	ogółem	w tym z tytułu gwarancji standaryzowanych
0		1	2	3	4	5	6
Kwota ogółem (w. 02+07+09+11)		01					
Podmioty sektora finansów publicznych (w.03+04+05+06)		02					
grupa I		03					
grupa II		04					
grupa III		05					
grupa IV		06					
Banki i krajowe instytucje finansowe		07					
w tym publiczne		08					
Przedsiębiorstwa niefinansowe		09					
w tym publiczne		10					
Pozostałe podmioty		11					

13. Bilans nieskonsolidowany stan w dniu 31 XII (w zł)
sporządzany odrębnie dla:

- 13.1 jednostki samorządu terytorialnego
 13.2 samorządowych zakładów budżetowych
 13.3 jednostek budżetowych

Aktywa		Stan na początek roku	Stan na koniec roku	Pasywa		Stan na początek roku	Stan na koniec roku
A. Aktywa trwałe		01		A. Fundusz		35	
I. Wartości niematerialne i prawne		02		I. Fundusz jednostki		36	
II. Rzeczowe aktywa trwałe		03		II. Wynik finansowy netto (+, -)		37	
z tego	środki trwałe	04		z tego	zysk netto (+)	38	
	środki trwałe w budowie (inwestycje)	05			strata netto (-)	39	
	zaliczki na środki trwałe w budowie (inwestycje)	06		III. Nadwyżka środków obrotowych (-)		40	
III. Należności długoterminowe		07		IV. Odpisy z wyniku finansowego (-)		41	
IV. Długoterminowe aktywa finansowe		08		V. Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek		42	
w tym	akcje i udziały	09		B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		43	
	papiery wartościowe	10		I. Zobowiązania długoterminowe		44	
	udzielone pożyczki i kredyty	11		w tym	kredyty i pożyczki	45	
	w tym zagrożone	12			z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	46	
	inne aktywa finansowe	13		II. Zobowiązania krótkoterminowe		47	
V. Wartość mienia zlikwidowanych jednostek		14		z tego	z tytułu dostaw i usług	48	
B. Aktywa obrotowe		15			wobec budżetów	49	
I. Zapasy		16			z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń	50	
II. Należności krótkoterminowe		17			z tytułu wynagrodzeń	51	
z tego	z tytułu dostaw i usług	18			kredyty i pożyczki	52	
	od budżetów	19			z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	53	
	z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń	20			pozostałe zobowiązania	54	
	pozostałe należności	21		sumy obce (depozytowe, zabezpieczenie wykonania umów)	55		
rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych	22		rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych	56			
III. Krótkoterminowe aktywa finansowe		23		III. Rezerwy na zobowiązania		57	
z tego	środki pieniężne w kasie	24		C. Fundusze specjalne		58	
	środki pieniężne na rachunkach bankowych	25		D. Rozliczenia międzyokresowe		59	
	środki pieniężne państwowego funduszu celowego	26		I. Rozliczenia międzyokresowe przychodów		60	
	inne środki pieniężne	27		II. Inne rozliczenia międzyokresowe		61	
	akcje lub udziały	28					
	inne papiery wartościowe	29					
	udzielone kredyty i pożyczki	30					
	w tym zagrożone	31					
	inne aktywa finansowe	32					
V. Rozliczenia międzyokresowe		33					
Suma aktywów		34		Suma pasywów		62	

14. Czy jednostki posiadające osobowość prawną podległe Państwa instytucji¹:		
14.1 w roku sprawozdawczym zawarły umowy o charakterze sprzedaży zwrotnej, w tym powiązane z leasingiem/dzierżawą/najmem?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2
Nazwa jednostki		Regon
0	1	2
1		
2		
...		
14.2 w latach 2014-2016 zawarły umowy o charakterze sprzedaży zwrotnej, w tym powiązane z leasingiem/dzierżawą/najmem?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2
Nazwa jednostki		Regon
0	1	2
1		
2		
...		
14.3 realizowały w roku sprawozdawczym inwestycje z zakresu poprawy efektywności energetycznej w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) lub innej?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2
Nazwa jednostki		Regon
0	1	2
1		
2		
...		
14.4 realizowały w roku sprawozdawczym inwestycje w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) inne niż z zakresu poprawy efektywności energetycznej?	nie	☐ 1
	tak	☐ 2
Nazwa jednostki		Regon
0	1	2
1		
2		
...		

¹ należy wykazać dane dla poniższych jednostek:

- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego,
- wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego,
- wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego.

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIĆ WIELKIMI LITERAMI)

(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

(miejsowość, data)

(pieczęć imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)*

*Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

6. **Banki** z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (banki państwowe, banki spółdzielcze, banki w formie spółek akcyjnych).
7. **Pozostałe krajowe instytucje finansowe** obejmują podmioty, których główną działalnością jest pośrednictwo finansowe (przy równoczesnym zaciąganiu zobowiązań na własny rachunek w wyniku przeprowadzania transakcji finansowych), **z wyłączeniem** banków, oraz jednostki świadczące usługi pomocnicze w stosunku do pośrednictwa finansowego. Do tej grupy podmiotów **zalicza się** w szczególności: fundusze inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, narodowe fundusze inwestycyjne, zakłady ubezpieczeń, towarzystwa emerytalne, fundusze emerytalne, domy maklerskie, mające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
8. **Przedsiębiorstwa niefinansowe** obejmują podmioty, których główną działalnością jest produkcja i obrót dobrami lub świadczenie usług niefinansowych, w szczególności przedsiębiorstwa państwowe, spółki, spółdzielnie, oddziały przedsiębiorców zagranicznych, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek zatrudniające powyżej 9 osób (bez względu na wymiar etatu) na koniec danego okresu sprawozdawczego, grupy producenckie, niepubliczne szkoły wyższe, **spółki prowadzące działalność leczniczą**, agencje (z wyjątkiem agencji wykonawczych). Dopuszcza się dokonywanie szacunków w przypadku braku wyczerpujących informacji na temat przynależności kontrahenta do danej grupy dłużników/wierzycieli.
9. **Gospodarstwa domowe** obejmują osoby lub grupy osób będące konsumentami lub producentami rynkowymi wyrobów i usług. Do tego sektora zaliczane są osoby fizyczne, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek zatrudniające do 9 osób łącznie (bez względu na wymiar etatu) na koniec danego okresu sprawozdawczego oraz rolnicy indywidualni, szkoły niepubliczne prowadzone przez osoby fizyczne, o ile zatrudniają do 9 osób łącznie (bez względu na wymiar etatu) na koniec danego okresu sprawozdawczego. Kategoria ta obejmuje również zobowiązania wobec osób fizycznych zatrudnionych w jednostce sporządzającej sprawozdanie. Dopuszcza się dokonywanie szacunków w przypadku braku wyczerpujących informacji na temat przynależności do danej grupy dłużników/wierzycieli.
10. **Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych** są to odrębne jednostki organizacyjne, działające na rzecz gospodarstw domowych i będące prywatnymi pozostałymi producentami nierynkowymi. Sektor ten obejmuje związki zawodowe, fundacje, stowarzyszenia, partie polityczne, kościoły lub związki wyznaniowe mające uregulowane stosunki z Rzeczypospolitą Polską, kluby: społeczne, kultury, rekreacyjne i sportowe, instytucje dobroczynne i inne organizacje społeczne oraz zawodowe finansowane z dobrowolnych wpłat pieniężnych lub w naturze od innych jednostek instytucjonalnych.
11. Do **dłużników/wierzycieli zagranicznych** zalicza się nierezydentów będących osobami fizycznymi mającymi miejsce zamieszkania za granicą oraz osobami prawnymi mającymi siedzibę za granicą, a także inne podmioty mające siedzibę za granicą posiadające zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu. Nierezydentami są również znajdujące się za granicą oddziały, przedstawicielstwa i przedsiębiorstwa utworzone przez rezydentów, a także obce przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne i inne obce przedstawicielstwa oraz misje specjalne i organizacje międzynarodowe korzystające z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych.
12. **Podmioty należące do strefy euro** to nierezydenci mający siedzibę lub miejsce zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym obowiązującym środkiem płatniczym jest euro.
13. **Pozostałe podmioty zagraniczne** to nierezydenci mający miejsce zamieszkania za granicą oraz osoby prawne mające siedzibę za granicą w innym państwie niż w państwie członkowskim Unii Europejskiej strefy euro.

W pytaniu 12 przez **pozostałe podmioty** należy rozumieć podmioty zaliczone do grupy przedsiębiorstw niefinansowych, gospodarstw domowych, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, wierzycieli/dłużników zagranicznych w tym podmioty należące do strefy euro oraz pozostałe podmioty zagraniczne (zgodnie z powyższym opisem).

Dane dotyczące **zobowiązań według grup wierzycieli** (pytanie 5) obejmują dane zbiorcze jednostki samorządu terytorialnego, samorządowego zakładu budżetowego oraz jednostek, o których mowa w artykule 163 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.).

Zobowiązania wymagalne – wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone. Wynikają głównie z dostaw towarów i usług (np. niezapłaconych w terminie faktur), prawomocnych orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji. Kategoria ta nie obejmuje wymagalnych zobowiązań z tytułu papierów wartościowych, pożyczek i kredytów oraz przyjętych depozytów, a także odsetek za opóźnienie od zobowiązań wymagalnych. W sytuacji, w której zostanie zawarta ugoda pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem i zobowiązanie uprzednio wymagalne zostanie zrestrukturyzowane (tj. wierzyciel wyznaczy nowy harmonogram spłat), zobowiązanie przestaje być wymagalne i nie podlega wykazaniu w rubrykach odnoszących się do zobowiązań wymagalnych. W przypadku gdy termin spłaty zrestrukturyzowanego zobowiązania wykracza poza jeden rok, licząc od pierwotnego terminu płatności, takie zobowiązanie może spełniać przesłanki umowy nienazwanej kwalifikowanej do kategorii kredyty i pożyczki. Zobowiązanie staje się wymagalne, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie.

Przez **przejęcie zobowiązań innego podmiotu** (pytanie 6) należy rozumieć przejęcie odpowiedzialności innej jednostki za nieuregulowane zobowiązania wobec wierzyciela. Często ma to miejsce gdy podmiot przejmujący udziela gwarancji spłacenia długu innej jednostki, po czym następuje wezwanie do realizacji gwarancji lub gwarancja ta jest uruchamiana.

Przez **umorzenie należności od innego podmiotu** (pytanie 7) należy rozumieć wygaśnięcie lub zmniejszenie należności w drodze porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem.

W pytaniu 8 wykazuje się zobowiązania według wartości nominalnej wynikające z umów nienazwanych związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, dotyczących zrestrukturyzowanych lub przejętych przez instytucje finansowe **kredytów handlowych**, przez które rozumie się długoterminowe zobowiązania powstające w wyniku bezpośredniego udzielenia przez dostawców lub producentów odroczenia terminu zapłaty za te transakcje.

Kredyt handlowy uważa się za **przejęty** od dostawcy (producenta) przez bank czy inną instytucję finansową wtedy, gdy spełnione są łącznie dwie przesłanki:

- 1) jednostka nie jest już zobowiązana z tego tytułu do dokonywania płatności na rzecz dostawcy;
- 2) instytucja finansowa w przypadku niedokonania płatności przez jednostkę nie ma ani bezpośrednich, ani pośrednich roszczeń w stosunku do dostawcy.

Kredyt handlowy uważa się za **zrestrukturyzowany** wtedy, gdy jest podpisywana nowa umowa (zmiana umowy pierwotnej) pomiędzy stronami zmieniająca główne cechy ekonomiczne istniejącego zobowiązania do zapłaty o odroczonej terminie, do których należy zaliczyć oprocentowanie lub czas spłaty zobowiązań, ale które nie są ograniczone jedynie do prostego wydłużenia pierwotnego terminu spłaty, w tym uzgodnienia bez dodatkowych odsetek, czy dyskonta, nowego harmonogramu spłat.

Porozumienia (tzw. **umowy wsparcia**) (pytanie 9) zakładają formalne przejście zadłużenia jst. przez spółkę przy jednoczesnym zobowiązaniu się jst do przekazywania tej spółce świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej kwocie, którą spółka jest obciążona w związku z „przejęciem” zobowiązania. Umowy te kształtują zobowiązanie jednostki samorządu terytorialnego do przekazywania spółce świadczenia pieniężnego w oparciu o określony tytuł prawny (np. dopłaty do kapitału), które to świadczenie faktycznie odpowiada kwocie obciążenia spółki z tytułu zobowiązania dłużnego i przypadających do spłaty odsetek.

Podwyższenie kapitału zakładowego (pytanie 11) dotyczy dofinansowania przedsiębiorstw publicznych i prywatnych przez jst. Dokapitalizowanie przedsiębiorstw, może zostać przeprowadzone zarówno w formie transakcji finansowej jak i niefinansowej. Jedną z podstawowych form dokapitalizowania jest przelew gotówki na konto przedsiębiorstwa, jak również sfinansowanie emisji nowych akcji czy udziałów. Często zastrzyk kapitałowy przyjmuje formę umorzenia długów lub ich zmniejszenia, udzielenia dotacji na inwestycje, możliwości gwarancji pożyczki lub konwersji zobowiązań. Niefinansowe formy dokapitalizowania to np. przekazanie aktywów niefinansowych na rzecz przedsiębiorstwa w postaci infrastruktury (rurociągi, trakcje elektryczne itp.), ziemi, budynków, maszyn i urządzeń, inkorporacja majątku innych spółek.

W **pytaniu 12** należy wykazać należności jednostki z tytułu udzielonych przez nią poręczeń i gwarancji, które powstały w wyniku uruchomienia poręczenia (gwarancji), czyli realizacji umowy poręczenia (gwarancji) oraz wartość potencjalnych zobowiązań ciążących na jednostce z tytułu udzielonych poręczeń lub gwarancji, jak również zobowiązania wymagalne, które jednostka udzielająca poręczenia (gwarancji) musi spłacić za dłużnika (tj. beneficjenta umowy poręczenia lub gwarancji) w przypadku uruchomienia poręczenia (gwarancji), czyli realizacji umowy poręczenia (gwarancji).

Przez **wartość zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji**, rozumie się wartość nominalną niewymagalnych (potencjalnych) zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji rozumianą jako oszacowana kwota, którą poręczyciel (gwarant) byłby zobowiązany zapłacić do końca okresu obowiązywania poręczenia (gwarancji), przy założeniu pełnego wykorzystania środków z poręczonego (gwarantowanego) kredytu, pożyczki lub emisji papierów wartościowych, gdyby dłużnik, za którego udzielono poręczenia (gwarancji), nie dokonał spłaty zobowiązania samodzielnie. W przypadku kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych objętych poręczeniami (gwarancjami) uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (wartość nominalną kredytów, pożyczek lub papierów wartościowych), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem (gwarancją).

Do wyliczenia wartości nominalnej zobowiązania:

- objętego poręczeniem lub gwarancją, podlegającego oprocentowaniu według zmiennych stóp procentowych, przyjmuje się stopę procentową obowiązującą w ostatnim dniu danego okresu sprawozdawczego,
- jednostki objętego poręczeniem lub gwarancją wyrażonego w walucie obcej stosuje się średni kurs tej waluty ogłaszany przez Narodowy Bank Polski, obowiązujący w ostatnim dniu roboczym danego okresu sprawozdawczego.

W pytaniu 12.1 w **rubryce 1** należy podać wartość, którą beneficjent zobowiązany jest zwrócić poręczycielowi (gwarantowi) w wyniku uruchomienia poręczenia, czyli realizacji umowy poręczenia (gwarancji). W przypadku kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych objętych poręczeniami (gwarancjami) uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (wartość nominalną kredytów, pożyczek lub papierów wartościowych), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem (gwarancją).

W **rubryce 2** należy podać wartość należnych odsetek ustawowych na koniec okresu sprawozdawczego od należności niespłaconych w terminie przez beneficjenta udzielonego poręczenia (gwarancji).

W **rubryce 3** należy podać wartość spłat dokonanych w okresie sprawozdawczym, tj. od początku roku budżetowego do końca okresu sprawozdawczego, za dłużników z tytułu udzielonych poręczeń lub gwarancji (wydatki) obejmującą wartość faktycznie spłaconych środków (świadczenia głównego i świadczeń ubocznych) w ramach realizacji umów poręczenia lub gwarancji.

W **rubryce 4** należy podać kwotę odzyskanych wierzytelności w okresie sprawozdawczym, tj. od początku roku budżetowego do końca okresu sprawozdawczego, od dłużników z tytułu poręczeń i gwarancji (dochody) - kwota należności głównej oraz należności ubocznych) z tytułu realizacji zawartych umów poręczenia lub gwarancji.

W pytaniu 12.2 w **rubryce 1** wykazuje się wartość nominalną niewymagalnych (potencjalnych) zobowiązań rozumianą jako oszacowana kwota, którą poręczyciel (gwarant) byłby zobowiązany zapłacić do końca okresu obowiązywania poręczenia (gwarancji), przy założeniu pełnego wykorzystania środków z poręczonego (gwarantowanego) kredytu, pożyczki lub emisji papierów wartościowych, gdyby dłużnik, za którego udzielono poręczenia (gwarancji), nie dokonał spłaty zobowiązania samodzielnie. W przypadku kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych objętych poręczeniami (gwarancjami) uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (wartość nominalną kredytów, pożyczek lub papierów wartościowych), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem (gwarancją).

W **rubryce 3** wykazuje się wartość nominalną rozumianą jako kwotę wymagalnych zobowiązań - świadczeń poręczyciela (gwaranta) należnych do zapłaty w dniu wymagalności.

W **rubryce 5** wykazuje się wartość nominalną poręczeń i gwarancji udzielonych od początku roku do końca okresu sprawozdawczego, obejmującą łączną wysokość świadczenia głównego oraz świadczeń ubocznych, poręczonych lub gwarantowanych.

Gwarancje standaryzowane (rubryka 2, 4, 6) – udzielane w dużych ilościach, zwykle na dość małe kwoty, na identycznych warunkach (np. gwarancje kredytów studenckich).

Bilans należy sporządzić odrębnie: dla jednostki samorządu terytorialnego (13.1), zbiorczo dla wszystkich samorządowych zakładów budżetowych (13.2) oraz zbiorczo dla wszystkich jednostek budżetowych (13.3).

AKTYWA

W wierszu 01 wykazuje się aktywa trwałe jednostki w wartości netto, na które składają się wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, należności długoterminowe, długoterminowe aktywa finansowe oraz wartość mienia zlikwidowanych jednostek.

W wierszu 02 wykazuje się nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje; prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych; know-how. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych.

W wierszu 03 wykazuje się wartość netto środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwałe w budowie.

W wierszu 07 wykazuje się należności (bez należności z tytułu dostaw i usług), w walucie polskiej i obcej, których termin zapłaty (lub ostatniej raty) przypada po okresie dłuższym niż rok od dnia bilansowego, w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności.

W wierszu 08 wykazuje się m.in. udziały, akcje, papiery wartościowe, udzielone pożyczki i kredyty (w tym pożyczki zagrożone), inne aktywa finansowe, przeznaczone do zbycia w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia.

W wierszu 12 i 31 wykazuje się kredyty i pożyczki zagrożone. Kredit, pożyczka jest zagrożona, w przypadku gdy płatności odsetek lub kapitału są przeterminowane 90 dni lub więcej lub kiedy płatności odsetkowe za okres 90 dni lub więcej zostały skapitalizowane, refinansowane lub ich płatność została odsunięta w czasie na podstawie umowy lub płatności dokonywane są wcześniej niż 90 dni, ale istnieją powody (takie, jak zgłoszenie przez dłużnika wniosku o upadłość) by wątpić, że spłata będzie dokonana w całości.

W wierszu 15 wykazuje się wartość aktywów obrotowych, na które składają się zapasy, należności krótkoterminowe, krótkoterminowe aktywa finansowe oraz rozliczenia międzyokresowe.

W wierszu 16 wykazuje się składniki zapasów, tj. materiały, półprodukty i produkty w toku, produkty gotowe, towary.

W wierszu 33 wykazuje się stan czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i rozliczeń międzyokresowych przychodów (podlegających rozliczeniu w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego) jako odpowiednik przychodów niebędących jeszcze na dzień bilansowy należnościami z prawnego punktu widzenia.

PASYWA

W wierszu 35 wykazuje się fundusz własny jednostki, wynik finansowy netto roku obrotowego, nadwyżkę środków obrotowych (wielkość ujemna), odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna) oraz fundusz mienia zlikwidowanych jednostek.

W wierszu 43 wykazuje się zobowiązania długoterminowe zobowiązania krótkoterminowe oraz rezerwy na zobowiązania.

W wierszu 44 wykazuje się, wyrażone w walucie polskiej i w walutach obcych, zobowiązania długoterminowe z terminem spłaty (lub spłaty ostatniej raty) dłuższym niż rok od dnia bilansowego (bez zobowiązań z tytułu dostaw i usług).

W wierszu 47 wykazuje się ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także tę część innych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

W wierszu 58 wykazuje się stan funduszy specjalnych; na ogół zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

W wierszu 59 wykazuje się rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmujące w szczególności: równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych, środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, a także równowartość przejętych nieodpłatnie (w tym w drodze darowizny) środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli stosownie do innych ustaw nie zwiększają one kapitałów (funduszy) własnych. Zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów kwoty zwiększają stopniowo pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych lub kosztów prac rozwojowych sfinansowanych z tych źródeł.

W pytaniu 14 należy wykazać dane dla poniższych jednostek:

- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego,
- wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego,
- wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego.